

Gjeterhund: Valp eller trent hund?

Forfatter

Cathinka Kjelstrup, NSG

Sammendrag

Vi får en del spørsmål fra personer som ønsker å kjøpe trente gjeterhunder. Mange av spørsmålene dreier seg om hva som er riktig pris. Prisene styres som kjent av markedet, noe vi ikke rår med. Skal en skaffe seg en gjeterhund, valp eller en trent hund, og en er ny i faget er det viktig også å tilegne seg generell kunnskap om gjeterhund.

Publisert

2015

Referanse

Sau og Geit nr. 1/2015

Utskriftsdato

31.07.2021 www.fag.nsg.no

Singling av sau er for de mer drevne hundene.

Gjeterhund:

Valp eller trent hund?

Vi får en del spørsmål fra personer som ønsker å kjøpe trente gjeterhunder. Mange av spørsmålene dreier seg om hva som er riktig pris. Prisene styres som kjent av markedet, noe vi ikke rår med. Skal en skaffe seg en gjeterhund, valp eller en trent hund, og en er ny i faget er det viktig også å tilegne seg generell kunnskap om gjeterhund.

Det er ulike årsaker til at noen ønsker å kjøpe en trent gjeterhund. De vanligste er at de har blitt anbefalt av andre i samme område om å kjøpe gjeterhund, at ungdommen flytter fra gården og ikke kan hjelpe til lenger eller at man øker besetningen og derfor trenger mer arbeidshjelp. Gjennom denne artikkelen ønsker vi å øke kunnskapen om gjeterhund generelt og gi noen tips om valg av hund til de som har tenkt å kjøpe seg en trent hund.

Fordeler og utfordringer med begge

Det første mange kommer borti er om de skal kjøpe valp eller trent hund. Det

kan være fordeler med begge, og det er ofte ulike grunner til hva folk velger. En valp kan man prege selv helt fra den er liten. Gjennom oppveksten lærer den seg både å bli kjent på gården og med føreren. Det er viktig at man har tid til å følge opp en valp og trene den. Første hunden man trener opp helt fra valpestadiet tar ofte lenger tid enn hunder en dresserer senere. Dette fordi en første gang må prøve og feile litt. Alle valper er enkeltindivider og en må, til en viss grad, tilpasse dressuren til hver enkelt hund, selv om noen grunnprinsipper ligger i bunnen.

Å kjøpe en trent hund kan være enklere ettersom grunntreninga er ferdig og man kan lære av hunden hva som er galt og riktig. Likevel skal man være obs på at det ofte tar opp til ett år å tilpasse seg en ny hund, å knytte god kontakt med hunden og kommunisere gjennom de innlærte kommandoene. Selv om hunden er trent trenger også føreren å trene seg.

Jeg skal ha en ferdig trent gjeterhund!

Ofta er folk på utkikk etter en ferdig trent gjeterhund, men mener at den ikke trenger å være på så høyt nivå

som konkurransehund. Om man spør noen av de mest erfarne oppdrettere og førere om hva en ferdig gjeterhund er og hvor gammel den da er, så svarer de fleste 5-6 år - kanskje til og med eldre. Hunden bør da kunne hente flere flokker med sau på store avstander, sortere dyr og være med på nærarbeid inne i fjøset. Nivået varierer mye fra hund til hund, men kanskje enda mer mellom hundeeiere. Mange vil hevde at en ferdig trent gjeterhund ikke finnes - i så fall er den 10-12 år. Med andre ord vil en hund aldri bli helt ferdig utlært, den lærer gjennom hele livet - slik vi mennesker gjør. Dessuten trenger alle hunder, uavhengig av nivå, fysisk trening og vedlikehold av det de tidligere har lært. Dette gjøres best med jevnlig bruk i daglige gjøremål.

Nivå

Gjeterhunder som vi formidler på nettet deler vi inn etter hvilken klasse hundene har deltatt i på gjeterhundprøver.

Skjerming/tent: Dette er en unghund som har fått prøvd seg noen ganger på sau. Den har vist at den har skjermingsegenskaper på sau – at den

Når unghunden viser evner til å skjerme kan vi starte treningen med sau. (Foto: Karianne Buer)

er det vi kaller tent på sau. Det kreves at slike hunder må lære ulike kommandoer for å kunne brukes i praktisk arbeid. Hunder på dette nivået er fra ca. 6 mnd. til 1 år, men dette kan variere.

Klasse 1: Hunden kan hente sau på en avstand på 100-150 meter. Den har begynt med litt driving fra fører og kan drive etter fører. Også disse hundene trenger videre opplæring for å fungere i skogen eller fjellet, men har de grunnleggende ferdighetene. Hundene er mellom 1-3 år i denne kategorien, men eldre hunder som ikke er blitt dressert kan fortsatt være på dette stadiet.

Klasse 2: Hunden har kommet litt lengre enn klasse 1. Den bør nå kunne mestre oppgaver med å drive sau fra fører rimelig bra. Slike hunder må også kunne hente sauer på større avstander enn 100-150 meter.

Klasse 3: På dette nivået må hunden være en stødig arbeidshund og takle de fleste arbeidsoppgaver den kan komme borti på en gård. Den skal også kunne skille fra dyr og hente på større avstander. Klasse 3-hunder kan ofte hente sau på avstander fra 800 meter til opp mot 1 km i fjellet. Hunden må også kunne vise større grad av selvstendighet i arbeidet og kunne takle situasjoner der den må gjøre egne vurderinger. Klasse 3-hundene er mer erfarne hunder, og

Nærarbeid krever også hunder med erfaring.

er fra 2 år til 3-4 år gamle, men kan gjerne være eldre før de når dette nivået.

Hunder som er kategorisert som klasse 3 kan også være på et enda mer avansert nivå – for eksempel at de kan dobbelhenting - som vil si at fører kan stoppe hunden for å sende den ut på nytt for å hente en ny flokk. Sortering er også noe slike hunder etter hvert må mestre. Hunder som kan dobbelhenting og sortering er som regel eldre enn 3 år.

Alder på hunden på de ulike nivåene kan variere fra det som er nevnt her. Vi har allikevel satt det som en pekepinn. De mest erfarne førerne kan ha enkeltindivid som mestrer klasse 3

Under tilsyn og sanking på utmarksbeite kan hundene ofte komme opp i situasjoner der de trenger erfaring.

allerede når hunden er 1 ½ år, mens de fleste bruker lenger tid for å nå dette nivået. Her spiller også modenheten til hunden inn. Noen hunder er ikke tent/skjermer ikke før de er 1 år gamle, mens andre er tent allerede ved 5-6 mnd. alder.

Pris

Det er ikke lett å prise en arbeidshund. Hvis man setter opp en økonomisk kalkyle for en trent hund vil den ha mange variabler; fôr til hunden fra den er valp til den er voksen, veterinærgiften, timespris for trening, oppnådde resultater på gjeterhundprøver, avstamning osv. NSG har ingen veiledende priser på hund i dag, dette styres av markedet. En hund >>>

En veldressert gjeterhund gjør jobb for 10 personer. (Foto: Torkjell Solbakken)

som er på klasse 1-nivå selges i dag for mellom 18-25.000 kroner. Prisen på en hund som tilsvarer klasse 3 ligger på 35.000 kroner og oppover. De beste hundene i utlandet selges ofte på auksjon for 60-120.000 kroner. Disse er ofte godt voksne hunder, der en kan

vide til meritter i gjeterhund-konkurranser, og de har kvaliteter som er ønskelig å beholde i avl.

Utlandet eller Norge?

Også i Norge har vi flere oppdrettere som tar på seg trening av hunder som

eies av andre eller selger trente hunder de selv eier. Videre kan det være greit å vite at avlsmaterialet her hjemme er likeså godt, eller kanskje endatil bedre, enn i utlandet. I Norge har vi som oftest bedre dokumentasjon på individene bakover i slekstreet og på resultatene fra gjeterhundprøver som hundene selv har deltatt i eller foreldrene til hunden. Prisene i Norge står også bedre i forhold til hundens kvalitet enn i utlandet. Ofte er det dessverre slik at i utlandet må man ha et godt rykte eller navn for å få kjøpt de beste hundene, til en god pris. Det er heller ingen hemmelighet at de utenlandske oppdretterne vet at nordmenn er kjøpesterke, og flere har begynt å legge på prisene.

Voksende marked

Vi ser at markedet er voksende for trente hunder - flere ønsker seg en trent gjeterhund. Det er i dag flere som både importerer og selger trente hunder enn tidligere. Etterspørselen, og dermed prisene, har også økt. Så kan det diskuteres om hvor mye en gjeterhund er verdt. En hund lever som regel i 10-12 år og de fleste bruker hunden sin i det daglige arbeidet på gården, derfor vil nok de fleste ikke bytte bort eller selge arbeidskameraten sin.

En veldressert gjeterhund gjør 10 manns arbeid heter det, og da kan man jo regne seg til hva det vil koste å leie inn 10 personer til å gjete sauene om sommeren og være med i saue-sankingen om høsten.

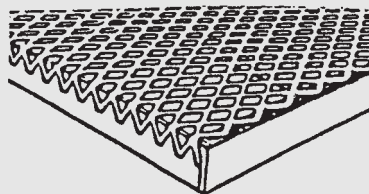
Framgangsmåte

Når man så har bestemt seg for å skaffe seg en trent gjeterhund, bør det første være å finne ut hvilket nivå hunden bør ha og hvilken pris man er villig til å betale. Deretter bør man undersøke hos fylkes- eller lokallaget om det finnes noen som har trente hunder til salg. Det kan også være nyttig å holde øye med salgsidene på nsg.no/gjeterhund. Det vil være nyttig å reise og se på hunden før man kjøper - eventuelt få en innføring i hvilke kommandoer hunden har og hva som kreves av fører for å bruke hunden. Utover dette kan også NSG kontaktes for å få hjelp og veiledning.

STREKKMETALL

Gunstige priser – ta kontakt for tilbud!

- Strekkmetallrister
- Galvaniserte
- Lause eller på sjølvberande ramme
- Innreiingar
- Ferister
- Drikkerenner
- Gjødseportar
- Alle typar verkstadoppdrag

 SOGNEPRODUKT.NO
– ei bru til arbeidslivet

6893 Vik i Sogn, Tlf. 57 69 83 40
www.sogneprodukt.no · epost: post@sogneprodukt.no

Tekst og foto: Cathinka Kjelstrup